

De 15e van de maand Sha'ban

[nederlands - dutch - الهولندية]

auteur: Saoed Khadje

revisie: Yassien Abo Abdillah

bron: Dar-al-'Ilm

Kantoor voor da'wa Rabwah (Riyad)

2013 - 1434

IslamHouse.com

Islam voor iedereen

ليلة النصف من شعبان

« بللغة الهولندية »

المؤلف: سعود خديج

مراجعة: ياسين أبو عبد الله

مصدر: دار العلم

2013 - 1434

IslamHouse.com

Alle lof behoort aan Allah.

Dar-al-'Ilm - Instituut voor Islam Studies

Tegenwoordig zien wij dat er bijzondere waarde wordt gehecht aan het doorbrengen van de 15e van Sha'ban middels vasten en bidden. Moskeeën organiseren bijeenkomsten om onder andere speciale gebeden te verrichten en dhikr te doen. Maar er wordt ook gezegd dat dit 'vieren' of 'gedenken' een verzinsel zou zijn die in de religie is geslopen: een bid'ah. Hoe zit dat nu?

Overleveringen over de 15e van Sha'ban

Geleerden verschillen met elkaar van mening over de middelste nacht van de maand Sha'ban. Er zijn geleerden die van mening zijn dat alle overleveringen die hier betrekking op hebben zwak zijn qua betrouwbaarheid, terwijl er anderen zijn die van mening zijn dat er één authentieke (betrouwbare) overlevering is.

Vasten in de maand Sha'ban

Eerst iets over de maand Sha'ban. De profeet Mohammed (vzmh) heeft aangegeven dat na de Ramadan de beste vasten die in de maand Sha'ban is. De profeet Mohammed (vzmh) hield er ook van om in deze maand te vasten en Aisha, de vrouw van de profeet Mohammed (vzmh), zei ook dat zij de Profeet (vzmh) nooit zo vaak zag vasten als in Sha'ban. De Profeet (vzmh) heeft echter ook gezegd dat we vanaf de tweede helft van Sha'ban niet meer moeten vasten. [Abu Dawud, e.a.], tenzij iemand gewend is te vasten op bijvoorbeeld de maandag en donderdag.

Het midden van Sha'ban, de deugden ervan en de betrouwbaarheid van de ahadith

Met betrekking tot het midden van Sha'ban is er veel gezegd. Ik kan niet alles hier opsommen, dus ik zal mij beperken tot een aantal belangrijke punten. Het eerste wat gezegd moet worden is dat Laylat an-nisf min Sha'ban – de 15e nacht van Sha'ban – een belangrijke en zeer deugdzaame nacht is. Hier zijn geleerden het over het algemeen over eens, behalve enkele geleerden die de deugdzaamheid van deze nacht absoluut niet willen erkennen, vanwege de zwakte van de overleveringen. Er zijn een behoorlijk aantal overleveringen betreffende de deugden van deze nacht,

maar zoals gezegd is het probleem dat de teksten die hier over spreken van onbetrouwbare kwaliteit zijn. In de shariah is bovendien gesteld dat we niet een ritueel of geloofselement kunnen baseren op onbetrouwbare of twijfelachtige teksten. Het is ondertussen duidelijk bewezen vanuit de studies van hadithonderzoek, dat de overleveringen die vermelden dat er bepaalde rituelen of gebeden verricht dienen te worden in deze nacht allemaal onecht zijn (mawdoe') of dat het lot op die nacht bezegeld wordt. De rest van de teksten over de 15e van Sha'ban zijn geclassificeerd als zwak (da'if). Hoe naar deze teksten gekeken en gehandeld wordt zorgt voor de verwarring.

Wat gebeurt deze nacht?

Zoals gezegd is één hadith die betrouwbaar (sahih) wordt geacht. Deze staat onder andere vermeld in de hadithverzamelingen van Al-Tirmidhi en al-Bazzar. Daarom moet deze onder de loep worden genomen en ik zal hem in transliteratie meegeven. Er is overgeleverd op gezag van Abu Huraira, Aisha en andere metgezellen dat de profeet Mohammed (vzmh) heeft gezegd: *Yoettali'oe Allahoe ilaa galqihl lailatan nisfi min Sha'baan, fa yaghfiroe li djamie-'i galqihl illa li moeshrikin aw moeshaahin* "Allah kijkt in de middelste nacht van Sha'ban naar Zijn schepping,

en Hij vergeeft alles (en iedereen) van Zijn schepping, behalve een moeshrik of een redetwister.”

Moeshrik = iemand die shirk doet: iets of iemand anders dan Allah vereert, hetzij mens, dier of iets van de natuur. In geval van het vereren van een mens, kan dit zijn betreffende iemand die nog leeft of iemand die is overleden (bijv. ‘heiligen’). Shirk kent ook andere aspecten of vormen, zoals valse trots, hoogmoed, je beter voelen dan anderen (riyaa en kibr), bijgeloof en je vertrouwen, bewust of onbewust, in iets anders dan Allah plaats. Hierbij valt dan te denken aan het geloof in toekomstvoorspellingen, horoscopen etc., en ook het dragen van amuletten (ta’wiz) ter bescherming (al dan niet voorzien van Koranteksten daarin), het dragen van de ‘Fatima-handjes’, het plaatsen van een Korantekst in bijvoorbeeld je auto zodat jij ‘beschermt’ bent. Het gaat hier om het geloof dat je jezelf afhankelijk stelt van, of beschermd voelt door iets of iemand anders dan Allah. De profeet Mohammed (vzmh) heeft dit duidelijk verboden. Er zijn meerdere betrouwbare overleveringen hierover, maar uitweiden hierover neemt veel ruimte en maakt verder geen deel uit van de oorspronkelijke vraag rondom Sha’ban welke hier wordt uitgelegd.

Moeshahin = redetwister, iemand die twistziek is. Iemand die constant wilt redeneren, bekvechten, beter wilt weten, zichzelf wilt laten gelden, wilt discussiëren. Het gevolg van deze actie is dat mensen onderling afkeer van elkaar beginnen te krijgen, of dat iemands reputatie wordt besmeurd, zonder dat diegene de kans krijgt zichzelf te 'verdedigen'.

Deze hadith geeft aan dat deze nacht een bijzondere gunst of voordeel bevat. Maar het is alleen Allah die kennis heeft hierover en wat de reden is hiervoor. Deze hadith zegt echter niet om enig speciale daad van 'ibaadah (aanbidding, gebeden, smeekbeden) te doen in deze nacht of de dag die daarop volgt. Dat is niet wat uit deze hadith te halen is. Dat moet als eerste duidelijk zijn. Deze hadith spooft in feite alleen dat het belangrijk is om alle shirk (afgoderij, bijgeloof, vereringen anders dan aan Allah, etc.) en onderlinge haat of afkeer tussen moslims weg te doen, om zo Allah's enorme vergeving te kunnen verdienen.

Misopvattingen rondom de 15e van Sha'ban

Op basis van zwakke of onechte teksten, of wat mensen er zelf van maken qua riuelen, zijn er meerdere misopvattingen rondom deze 15e Sha'ban.

Het lot wordt deze dag bepaald

Eén van de misopvattingen is dat men gelooft dat dit het moment is dat Allah zijn bepaling kenbaar maakt wat er in dat komende jaar zal geschieden: o.a. wie geboren zal worden, wie zal sterven en wie beschermd zal worden tegen bestraffing en het Hellevuur. Deze nacht worden dan ook wel Lailatoel Bara`ah (Arabisch), Shab-e-Barat (Urdu) en Soebraat (bij Surinaams-Hindostaanse moslims) genoemd. Dit verwijst naar de nacht waarin wordt beoordeeld wie gered wordt van het Hellevuur en bestraffing. Hadithgeleerden hebben door de tijd heen aangegeven dat dit niet klopt en dat teksten hierover verzonnen is. Het geloof hierin is onacceptabel en is bovendien in strijd met de Koran. De nacht waarin alles wordt bepaald is namelijk Lailatoel Qadr, de nacht van Qadr (nacht van bepaling, maat, macht, kracht). We weten dat deze nacht in de Ramadan valt.

Zielen van de doden komen hun familie bezoeken

Onlangs kreeg ik te horen in bepaalde religieuze kringen wordt geleerd dat in deze nacht de zielen van de overledenen komen ronddwalen op aarde en bij de familie op zoek naar zegeningen door de smeekbedes

die voor hen wordt verricht. Dit is nergens op gebaseerd en is bovendien tegen de leer van de Islam. Als iemand is overleden dan gaat diegene's ziel naar de Barzakh-wereld. Dit is een soort 'tussenwereld' tussen het wereldse leven en de Dag des Oordeels. Barzakh verwijst naar een scheiding waarbij men niet overkan gaan naar da andere zijde. Eenmaal in de Barzakh kom je dus ook niet meer terug op aarde, en de zielen kunnen dus ook niet gaan 'ronddolen' in deze nacht. Je ziet bovendien dat veel mensen,, speciaal op deze dag richting de begraafplaatsen gaan in deze nacht. Om dat specifiek in deze nacht of tijdens de dag te doen, omdat het de 15e Sha'ban is, is niet van de soennah.

Bijzondere gebeden in deze nacht

Er zijn ook geen bijzondere gebeden in deze nacht, zeker niet als collectief. Als iemand zelf vrijwillig wil bidden en vergeving wil vragen, dan is daar op zich niet iets mis mee. Dat mensen samenkomen in moskeeën of elders, om deze 15e van Sha'ban te 'vieren', en in lange gebeden te staan, waarin soms zelfs tot duizend keer soerah al-Ikhlās (s.112) wordt gereciteerd, of door de volgende dag te gaan vasten omdat het de 15e is van Sha'ban, etc. is niet van de soennah. Er is geen enkel hard bewijs dat de profet Mohammed (vzmh) of zijn metgezellen (moge Allah tevreden met hen zijn) zulke daden hebben gedaan. En

zij kenden de religie beter dan ons en zij waren getuigen van de openbaring.

Het nemen van de profeet (vzmh) als leraar en voorbeeld

Als wij de profeet Mohammed (vzmh) als ons voorbeeld hebben en hij heeft dit soort rituelen niet gedaan rondom de 15e Sha'ban, dan is het in feite niet meer dan logisch dat wij dit soort dingen ook niet horen te doen, al betreft het bidden tot Allah. Als wij er toch een ritueel van maken, dan lijkt mij dat wij kennelijk beter weten dan de profeet Mohammad (vzmh) hoe wij de 15e zouden moeten doorbrengen. Dit is iets wat geen enkel weldenkende moslim zich zou kunnen voorstellen. Bovendien heeft de profeet Mohammed (vzmh) gezegd dat wie iets doet (m.b.t. de religie of aanbidding) wat hij (vzmh) niet heeft gedaan of heeft meegegeven om te doen van nul waarde is, het heeft geen zin om het doen, want het wordt niet van hem geaccepteerd. Hoe vroom de daad ook mag zijn en ongeacht wat de intentie is die iemand heeft daarbij. Als men iets doet in naam van religie waar geen basis voor is dat het zo is toegestaan met bewijs vanuit de Koran of soennah, dan kunnen wij zo een daad niet doen. Dit is wat gehoorzaamheid aan Allah en de profeet Mohammed (vzmh) inhoudt. Doen wij het toch, dan volgen wij op dit punt niet de soennah,

maar dat wat wij zelf graag willen doen, oftewel onze eigen verlangens en ego. In de besproken hadith wordt door de profeet Mohammed (vzmh) duidelijk aangegeven dat Allah in deze nacht degenen die (met elkaar) redetwisten niet vergeeft. Hoe dan betreffende een persoon die niet de soennah van de profeet Mohammed (vzmh) hierin volgt en zich inlaat met zelf bedachte verzinsels en rituelen rondom de 15e Sha'ban, waarvoor geen enkel bewijs is voor de laatbaarheid ervan vanuit de Koran of de soennah, In feite probeert zo iemand in discussie te gaan met de profeet Mohammed (vzmh) over wat op deze avond en dag moet gebeuren. Hoe kan zo een persoon dan worden vergeven?

Conclusie

Ik heb deze vraag beantwoordt omdat het bij veel mensen speelt. Ik geef dit alleen mee als een reminder en een advies richting mijn broeders en zusters in de islam die mij dierbaar zijn. Ik leg niemand iets op, maar ik wens ook niet dat iemand iets doet waar ze geen weet over hebben. Uiteindelijk is wel iedereen verantwoordelijk voor zichzelf. Aan ons als docenten en da'is (verkondigers) is het alleen om de boodschap over te brengen, maar leiding komt van Allah. Moge Allah ons behoeden tegen misstappen en ons vergeven als wij die wel begaan.

www.islamhouse.com

Islam voor iedereen !

المكتب الدعوي للدعوة ووعيتة العالمية بالربوة

Islamic Propagation Office in Rabwah

P.O.Box 29465 RIYADH 11457 - TEL 4454900 - 4916065

FAX: 4970126 - E-Mail: rabwah@islamhouse.com

<http://www.islamhouse.com>